

Συμβούλιο
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Βρυξέλλες, 3 Μαρτίου 2021
(OR. en)

Διοργανικός φάκελος:
2018/0331(COD)

14308/20
ADD 1

CT 122
ENFOPOL 355
COTER 121
JAI 1135
CYBER 285
TELECOM 281
FREMP 149
AUDIO 70
DROIPEN 127
CODEC 1412

ΣΧΕΔΙΟ ΣΚΕΠΤΙΚΟΥ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

Θέμα: Θέση του Συμβουλίου σε πρώτη ανάγνωση εν όψει της έκδοσης ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ σχετικά με την πρόληψη της διάδοσης τρομοκρατικού περιεχομένου στο διαδίκτυο
- Σχέδιο σκεπτικού του Συμβουλίου

I. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. Στις 12 Σεπτεμβρίου 2018, η Επιτροπή υπέβαλε στο Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο την προαναφερόμενη πρόταση κανονισμού¹ σχετικά με την πρόληψη της διάδοσης τρομοκρατικού περιεχομένου στο διαδίκτυο. Νομική βάση είναι το άρθρο 114 [Προσέγγιση των νομοθεσιών] της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και η πρόταση υπόκειται στη συνήθη νομοθετική διαδικασία.
2. Το Συμβούλιο, με επιστολή της 24ης Οκτωβρίου 2018, ζήτησε τη γνώμη της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής (ΕΟΚΕ) η οποία γνωμοδότησε επί της πρότασης στις 12 Δεκεμβρίου 2018² κατά τη σύνοδο ολομέλειας του Δεκεμβρίου.
3. Στις 6 Δεκεμβρίου 2018, το Συμβούλιο συμφώνησε επί γενικής προσέγγισης³ σχετικά με το τρομοκρατικό περιεχόμενο στο διαδίκτυο (TCO) και η προσέγγιση αυτή αποτέλεσε την εντολή για τις διαπραγματεύσεις με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο στο πλαίσιο της συνήθους νομοθετικής διαδικασίας.
4. Στις 12 Φεβρουαρίου 2019, ο Ευρωπαίος Επόπτης Προστασίας Δεδομένων διαβίβασε στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, την Επιτροπή και το Συμβούλιο «επίσημες παρατηρήσεις» επί του σχεδίου κανονισμού⁴. Την ίδια ημέρα, ο Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, κατόπιν του αιτήματος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 6ης Φεβρουαρίου 2019, εξέδωσε γνώμη σχετικά με την πρόταση⁵.
5. Στις 17 Απριλίου 2019, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενέκρινε τη θέση του σε πρώτη ανάγνωση ⁶σχετικά με την πρόταση της Επιτροπής, με 155 τροπολογίες της πρότασης της Επιτροπής, 308 ψήφους υπέρ, 204 ψήφους κατά και 70 αποχές.

¹ 12129/18 + ADD 1-3.

² ΕΕ L 110 της 22.3.2019, σ. 67 (15729/19),

³ 15336/18.

⁴ Έγγραφο αναφοράς 2018-0822 D2545 (WK 9232/2019).

⁵ Γνωμοδότηση του Οργανισμού Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (FRA) — 2/2019 (WK 9235/2019).

⁶ Βλ. 8663/19 (Ενημερωτικό σημείωμα των GIP2 (Διοργανικές σχέσεις) προς την EMA, το οποίο παρουσιάζει τα αποτελέσματα της πρώτης ανάγνωσης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου): η εντολή του Κοινοβουλίου επιβεβαιώθηκε από την ολομέλεια στις 10-11 Οκτωβρίου 2019.

6. Το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο άρχισαν διαπραγματεύσεις τον Οκτώβριο του 2019 με σκοπό να επιτευχθεί συμφωνία σε πρώτη δεύτερη ανάγνωση. Οι διαπραγματεύσεις ολοκληρώθηκαν επιτυχώς στις 10 Δεκεμβρίου 2020 με την επίτευξη προσωρινής συμφωνίας επί συμβιβαστικού κειμένου από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο.
7. Στις 16 Δεκεμβρίου 2020, η EMA II ανέλυσε και επιβεβαίωσε προσωρινά το τελικό συμβιβαστικό κείμενο κατόπιν της συμφωνίας που επετεύχθη με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο⁷.
8. Στις 11 Ιανουαρίου 2021, ο συμβιβασμός εγκρίθηκε από την Επιτροπή Πολιτικών Ελευθεριών, Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων (LIBE) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Στις 13 Ιανουαρίου, ο πρόεδρος της επιτροπής LIBE απηύθυνε επιστολή προς τον πρόεδρο της EMA II προκειμένου να τον ενημερώσει ότι, σε περίπτωση που το Συμβούλιο διαβιβάσει επίσημα στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο τη θέση του στη μορφή που περιέχεται στο παράρτημα της εν λόγω επιστολής, θα εισηγηθεί στην ολομέλεια να γίνει αποδεκτή η θέση του Συμβουλίου χωρίς τροπολογίες κατά τη δεύτερη ανάγνωση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, με την επιφύλαξη νομικού και γλωσσικού ελέγχου⁸.

⁷ 12906/20.

⁸ 5634/21.

II. ΣΤΟΧΟΣ

9. Ο κανονισμός παρέχει ένα σαφές νομικό πλαίσιο που καθορίζει τις αρμοδιότητες των κρατών μελών και των παρόχων υπηρεσιών φιλοξενίας προκειμένου να αντιμετωπίσει την κατάχρηση των υπηρεσιών φιλοξενίας για τη διάδοση τρομοκρατικού περιεχομένου στο διαδίκτυο, να εξασφαλίσει την ομαλή λειτουργία της ψηφιακής ενιαίας αγοράς και παράλληλα να διασφαλίσει την εμπιστοσύνη και την ασφάλεια στο επιγραμμικό περιβάλλον. Ειδικότερα, επιδιώκει να παράσχει σαφήνεια όσον αφορά την ευθύνη των παρόχων υπηρεσιών φιλοξενίας για τη διασφάλιση της ασφάλειας των υπηρεσιών τους και για την ταχεία και αποτελεσματική αντιμετώπιση, ταυτοποίηση και αφαίρεση τρομοκρατικού περιεχομένου στο διαδίκτυο ή την απενεργοποίηση της πρόσβασης σε αυτό. Δημιουργεί ένα νέο και αποτελεσματικό επιχειρησιακό μέσο για την εξάλειψη τρομοκρατικού περιεχομένου, καθιστώντας δυνατή την έκδοση εντολών αφαίρεσης οι οποίες έχουν διασυννοριακές επιπτώσεις. Επιπλέον, στόχος είναι να διατηρηθούν οι διασφαλίσεις της προστασίας των θεμελιωδών δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένης της ελευθερίας της έκφρασης και της πληροφόρησης σε μια ανοικτή και δημοκρατική κοινωνία και της επιχειρηματικής ελευθερίας. Ο κανονισμός προβλέπει την αφαίρεση τρομοκρατικού περιεχομένου εντός μέγιστης προθεσμίας μίας ώρας από την παραλαβή της εντολής αφαίρεσης και καθορίζει τις ευθύνες των επιγραμμικών πλατφορμών όσον αφορά τη διασφάλιση της αφαίρεσης του εν λόγω περιεχομένου. Εκτός από τις δυνατότητες δικαστικής προσφυγής που κατοχυρώνονται από το δικαίωμα πραγματικής προσφυγής, ο κανονισμός εισάγει σειρά διασφαλίσεων και μηχανισμών υποβολής καταγγελιών.
10. Η αρμόδια ή οι αρμόδιες αρχές κάθε κράτους μέλους μπορούν να εκδίδουν εντολή αφαίρεσης προς οιονδήποτε πάροχο υπηρεσιών φιλοξενίας παρέχει υπηρεσίες εντός της ΕΕ. Η αρμόδια αρχή ή αρχές του κράτους μέλους στο οποίο ο πάροχος υπηρεσιών έχει την κύρια εγκατάστασή του θα έχουν το δικαίωμα -και κατόπιν αιτιολογημένου αιτήματος των παρόχων υπηρεσιών φιλοξενίας ή περιεχομένου την υποχρέωση- να ελέγχουν την εντολή αφαίρεσης, εάν αυτή θεωρείται ότι παραβιάζει σοβαρά ή καταφανώς τον κανονισμό αυτό καθ' εαυτό ή παραβιάζει θεμελιώδη δικαιώματα τα οποία κατοχυρώνονται στον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Τα κράτη μέλη θα θεσπίζουν τους κανόνες σχετικά με τις κυρώσεις για παραβάσεις των υποχρεώσεων, λαμβάνοντας υπόψη, μεταξύ άλλων, τη φύση τους και το μέγεθος της εκάστοτε εταιρείας.

III. ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΗΣ ΘΕΣΗΣ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΣΕ ΠΡΩΤΗ ΑΝΑΓΝΩΣΗ

ΓΕΝΙΚΑ

11. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο διεξήγαγαν διαπραγματεύσεις με σκοπό να καταλήξουν σε συμφωνία σε δεύτερη ανάγνωση βάσει της θέσης του Συμβουλίου σε πρώτη ανάγνωση, την οποία το Κοινοβούλιο θα μπορούσε να εγκρίνει χωρίς αλλαγές. Το κείμενο της θέσης του Συμβουλίου σε πρώτη ανάγνωση σχετικά με τον κανονισμό για την πρόληψη της διάδοσης τρομοκρατικού περιεχομένου στο διαδίκτυο αντικατοπτρίζει πλήρως τον συμβιβασμό που επιτεύχθηκε μεταξύ των δύο συννομοθετών, με τη συνδρομή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

ΣΥΝΟΨΗ ΤΩΝ ΒΑΣΙΚΩΝ ΖΗΤΗΜΑΤΩΝ

12. Κατόπιν αιτήματος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, ο τίτλος του κανονισμού τροποποιήθηκε ως εξής: «Κανονισμός για την πρόληψη [...] της διάδοσης τρομοκρατικού περιεχομένου στο διαδίκτυο».
13. Ο ορισμός του «τρομοκρατικού περιεχομένου» συνάδει με τους ορισμούς των σχετικών εγκλημάτων στο πλαίσιο της οδηγίας για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας⁹. Όσον αφορά το πεδίο εφαρμογής, η θέση του Συμβουλίου σε πρώτη ανάγνωση καλύπτει υλικό που διαδίδεται στο κοινό, δηλαδή σε δυνητικά απεριόριστο αριθμό προσώπων. Υλικό που διαδίδεται για εκπαιδευτικούς, δημοσιογραφικούς, καλλιτεχνικούς ή ερευνητικούς σκοπούς ή για σκοπούς αύξησης της ευαισθητοποίησης για την πρόληψη ή την καταπολέμηση της τρομοκρατίας δεν θα πρέπει να θεωρείται τρομοκρατικό περιεχόμενο. Το υλικό αυτό περιλαμβάνει επίσης περιεχόμενο που εκφράζει επιθετικές ή αμφιλεγόμενες απόψεις σε δημόσια συζήτηση για ευαίσθητα πολιτικά ζητήματα. Ο πραγματικός σκοπός της διάδοσης προσδιορίζεται με αξιολόγηση. Προσδιορίστηκε επίσης ότι ο κανονισμός δεν έχει ως αποτέλεσμα την τροποποίηση της υποχρέωσης σεβασμού των δικαιωμάτων, των ελευθεριών και των αρχών, όπως αναφέρονται στο άρθρο 6 ΣΕΕ, και εφαρμόζεται με την επιφύλαξη των θεμελιωδών αρχών σχετικά με την ελευθερία έκφρασης και πληροφόρησης, συμπεριλαμβανομένης της ελευθερίας και πολυφωνίας των μέσων ενημέρωσης.

⁹ Οδηγία (ΕΕ) 2017/541 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Μαρτίου 2017, για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας και την αντικατάσταση της απόφασης-πλασιού 2002/475/ΔΕΥ του Συμβουλίου και για την τροποποίηση της απόφασης 2005/671/ΔΕΥ του Συμβουλίου (ΕΕ L 88 της 31.3.2017, σ. 6).

14. Οι πάροχοι υπηρεσιών φιλοξενίας λαμβάνουν κατάλληλα, εύλογα και αναλογικά μέτρα για την αποτελεσματική αντιμετώπιση της κατάχρησης της υπηρεσίας τους για τη διάδοση τρομοκρατικού περιεχομένου στο διαδίκτυο. Στην περίπτωση που οι πάροχοι υπηρεσιών φιλοξενίας εκτίθενται σε τρομοκρατικό περιεχόμενο θα πρέπει να λαμβάνουν ειδικά μέτρα για την προστασία των υπηρεσιών τους από τη διάδοση του εν λόγω περιεχομένου. Το κείμενο που συμφωνήθηκε συγχωνεύει τρία άρθρα - το άρθρο 3 (Καθήκοντα μέριμνας), το άρθρο 6 (Προληπτικά μέτρα) και το άρθρο 9 (Διασφαλίσεις σε σχέση με τα προληπτικά μέτρα) - σε ένα άρθρο με τίτλο «Ειδικά μέτρα». Η επιλογή των εν λόγω μέτρων εναπόκειται στον κάθε επιμέρους πάροχο υπηρεσιών φιλοξενίας. Η θέση του Συμβουλίου σε πρώτη ανάγνωση καθιστά σαφές ότι ο πάροχος υπηρεσιών φιλοξενίας μπορεί να λάβει διάφορα μέτρα για την αντιμετώπιση της διάδοσης τρομοκρατικού περιεχομένου, συμπεριλαμβανομένων αυτοματοποιημένων μέτρων, τα οποία μπορούν να είναι προσαρμοσμένα στις ικανότητες του παρόχου υπηρεσιών φιλοξενίας και στη φύση των παρεχόμενων υπηρεσιών. Όταν η αρμόδια αρχή θεωρεί ότι τα ειδικά μέτρα που έχουν ληφθεί δεν επαρκούν για την αντιμετώπιση των κινδύνων, θα μπορεί να απαιτεί τη λήψη πρόσθετων κατάλληλων, αποτελεσματικών και αναλογικών ειδικών μέτρων. Ωστόσο, η απαίτηση εφαρμογής αυτών των πρόσθετων ειδικών μέτρων δεν θα πρέπει να συνεπάγεται γενική υποχρέωση ελέγχου ή δραστήριας αναζήτησης γεγονότων ή περιστάσεων κατά την έννοια του άρθρου 15 παράγραφος 1 της οδηγίας 2000/31/EK¹⁰ ή την υποχρεωτική χρήση αυτοματοποιημένων εργαλείων. Προκειμένου να διασφαλίζεται η διαφάνεια, οι πάροχοι υπηρεσιών φιλοξενίας θα οφείλουν να δημοσιεύουν ετήσιες εκθέσεις διαφάνειας σχετικά με τα μέτρα που έχουν λάβει κατά της διάδοσης τρομοκρατικού περιεχομένου.
15. Ο ρόλος του κράτους μέλους φιλοξενίας σε σχέση με τις εντολές αφαίρεσης που έχουν διασυνοριακές επιπτώσεις ενισχύθηκε με την εισαγωγή διαδικασίας ελέγχου: η αρμόδια αρχή του κράτους μέλους στο οποίο ο πάροχος υπηρεσιών φιλοξενίας έχει την κύρια έδρα του ή τον νόμιμο εκπρόσωπό του μπορεί κατόπιν ίδιας πρωτοβουλίας να εξετάζει την εντολή αφαίρεσης που εκδίδουν οι αρμόδιες αρχές άλλου κράτους μέλους προκειμένου να προσδιορίζει εάν παραβιάζει ή όχι σοβαρά ή καταφανώς τον κανονισμό ή τα θεμελιώδη δικαιώματα τα οποία κατοχυρώνονται στον Χάρτη των θεμελιωδών δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Κατόπιν αιτιολογημένου αιτήματος παρόχου υπηρεσιών φιλοξενίας ή περιεχομένου, το κράτος μέλος υποδοχής υποχρεούται να ελέγχει εάν υπάρχει τέτοια παραβίαση.

¹⁰ Οδηγία 2000/31/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 8ης Ιουνίου 2000, για ορισμένες νομικές πτυχές των υπηρεσιών της κοινωνίας της πληροφορίας, ιδίως του ηλεκτρονικού εμπορίου, στην εσωτερική αγορά («οδηγία για το ηλεκτρονικό εμπόριο») (ΕΕ L 178 της 17.7.2000, σ. 1).

16. Εκτός από δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις έκτακτης ανάγκης, θα πρέπει να παρέχεται 12ωρη προηγούμενη κοινοποίηση στους παρόχους υπηρεσιών φιλοξενίας που δεν έχουν λάβει προηγουμένως εντολή αφαίρεσης από την αρχή αυτή, καθώς και πληροφορίες σχετικά με τις εφαρμοστέες διαδικασίες και προθεσμίες, με σκοπό ιδίως την ελάφρυνση του φόρτου για τις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ).
17. Το άρθρο σχετικά με τις αναφορές –μηχανισμό ειδοποίησης των παρόχων υπηρεσιών φιλοξενίας για τρομοκρατικό περιεχόμενο, ώστε ο πάροχος να εξετάσει σε εθελοντική βάση τη συμβατότητα με τους όρους και τις προϋποθέσεις του– διαγράφεται, ωστόσο μια αιτιολογική σκέψη διευκρινίζει ότι οι αναφορές παραμένουν στη διάθεση των κρατών μελών και της Ευρώπης.
18. Το τρομοκρατικό περιεχόμενο που έχει αφαιρεθεί ή στο οποίο έχει απενεργοποιηθεί η πρόσβαση κατόπιν εντολών αφαίρεσης ή ειδικών μέτρων πρέπει να διατηρείται για έξι μήνες από την αφαίρεση ή την απενεργοποίηση, και η περίοδος αυτή θα πρέπει να μπορεί να παραταθεί για όσο είναι απαραίτητο, προκειμένου να γίνει επανεξέταση.
19. Τα κράτη μέλη θεσπίζουν κανόνες σχετικά με τις κυρώσεις που πρέπει να εφαρμόζονται σε περίπτωση παραβάσεων του κανονισμού από μέρους των παρόχων υπηρεσιών φιλοξενίας. Οι κυρώσεις μπορούν να λάβουν διάφορες μορφές, συμπεριλαμβανομένων επίσημων προειδοποιήσεων στην περίπτωση ήσσονος σημασίας παραβάσεων ή οικονομικών κυρώσεων σε σχέση με σοβαρότερες παραβάσεις. Η συμφωνία σε πρώτη δευτέρα ανάγνωση του Συμβουλίου καθορίζει ποιες παραβάσεις υπόκεινται σε ποινές και ποιες περιστάσεις είναι κρίσιμες για την εκτίμηση του είδους και του βαθμού των κυρώσεων αυτών. Οι πάροχοι υπηρεσιών φιλοξενίας ενδέχεται να αντιμετωπίζουν κυρώσεις έως και 4% του συνολικού κύκλου εργασιών τους εάν συστηματικά ή κατ' επανάληψη δεν τηρούν τον κανόνα της μίας ώρας για την αφαίρεση τρομοκρατικού περιεχομένου ή την απενεργοποίηση της πρόσβασης σε αυτό.

IV. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

20. Η θέση του Συμβουλίου αποτυπώνει πλήρως τον συμβιβασμό που επιτεύχθηκε στις διαπραγματεύσεις μεταξύ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, με τη συνδρομή της Επιτροπής. Η εν λόγω συμβιβαστική λύση επιβεβαιώνεται με την επιστολή, της 13ης Ιανουαρίου 2021, του Προέδρου της Επιτροπής Πολιτικών Ελευθεριών, Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων (LIBE) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου προς τον Πρόεδρο της Επιτροπής των Μόνιμων Αντιπροσώπων (Τμήμα 2).